

Ersättningsfrågan i media 23 januari – 19 mars 2015

Trots att detta referat endast omfattar cirka två månader har det varit en mycket omfattande rapportering, med åtskilliga hundra artiklar publicerade.

Den svenska medierapporteringen har dominerats av händelseutvecklingen och skrivierna kring SCA och Handelsbankssfären. Tonläget har varit högt, särskilt kring Pär Bomans nya roll som arvoderad ordförande i banken. De färskas årsredovisningarna har bidragit med stoff till artiklar om enskilda bolags VD-ersättningar. LO har publicerat sin årliga rapport om maktelitens ersättningar.

Internationellt har det varit fler ämnen i fokus. Rapporteringen kring enskilda bolags VD-ersättningar har varit frekvent i kölvattnet på färskas årsredovisningar för 2014. Banksektorn och debatten om rörlig ersättning har varit stora diskussionsämnen, framförallt i Storbritannien där den pågående valrörelsen gjort ersättningsfrågorna extra känsliga, särskilt i de statskontrollerade bankerna. I USA diskuteras införandet av nya regler till följd av Dodd Frank-lagen. Debatten om inkomst- och välståndsskillnader har fortsatt, bland annat under årets Davos-möte.

Sverige

SCA-affären

SCA-affären, som dominerade den förra periodens medierapportering i svenska medier, kom att avspeglas även under denna period. Förutom att SCAs ordförande Sverker Martin-Löf avgått meddelade även VD Jan Johansson i mitten av februari att han lämnar sin post.

Personrockaderna i Handelsbankssfären kan ses som ett erkännande av att allt inte gått rätt till, menade Carolina Neurath i Svenska Dagbladet den 23 januari. Storägaren Fredrik Lundberg konstaterade i en intervju i Svenska Dagbladet samma dag att det ”var klokt” av Martin-Löf att lämna och att det som skett inte varit mediernas fel.

Svenska Dagbladets redaktionschef Olle Zachrisson ansåg att Lundberg uttalat sig glädjande klokt och sansat (Svenska Dagbladet 25 februari). Dagens Industris politiske chefredaktör PM Nilsson menade att det som hänt visade på att ”de rika” måste uppträda med heder och inse rikedomens känslomässiga och provocerande

---

dimensioner. Han efterlyste att förmögna personer och institutioner uppträder på ett etiskt och hållbart sätt (Dagens Industri 26 januari).

<http://www.di.se/artiklar/2015/1/26/ledare-de-rika-och-legitimiteten/>

SCA:s VD Jan Johansson fick alltså till slut även han lämna sin post till följd av det som skett. Formellt var det styrelsen i SCA som gav VD sparken. Därmed får han avgångsvederlag motsvarande två årslöner, 22 miljoner kronor, och inklusive pensionsavsättningar 38 miljoner kronor (Svenska Dagbladet 11 februari). ”Det är pengar som andra jobbat ihop, mina medlemmar i pappersindustrin” kommenterade Pappers ordförande Matts Jutterström.

http://www.svd.se/naringsliv/scas-sparkade-vd-kan-lyfta-38-miljoner_4325913.svd

Aftonbladet skrev i en ledare att det är SCA:s kunder, främst kvinnor, som betalt för fotbollsresor och älgjakter (16 februari). Tidningen menar att det som brustit är föredömet och ledarskapet - ”Den som vill att medarbetarna skall ställa upp och acceptera ansvarsfulla lönekrav kan inte dra iväg med polarna i direktörsjeten”.

<http://www.aftonbladet.se/ledare/article20322286.ab>

Svenska Dagbladets politiska chefredaktör Tove Lifvendal skrev att det som skett inte är ”typiskt direktörer”. Lifvendahls menade att flesta (direktörer) i Sveriges 300 000 aktiebolag betar sig inte så här. Dock drabbar skadan alla företagare då de stärker fördomarna mot näringslivet. SCA:s ledning har satt den tilliten på spel genom sina absurda vidlyftigheter, skrev hon (Svenska Dagbladet 15 februari).

http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/lord-business-och-sca_4336559.svd

Flera internationella medier har rapporterat om SCA-affären, bl. a Financial Times och the Guardian.

Industrivärden och Handelsbanken

Industrivärdens Anders Nyrén fick en bonus på 2,6 miljoner kronor 2014. Bonusen består både av en kortsiktig, individuell, prestationsberoende del och en mer långsiktig del kopplad till aktiekursutvecklingen. Därför ter sig bonusen märklig då Industrivärden gick sämre än OMXS-index under 2014, skriver Dagens Industri (24 februari). Även Aktiespararna uttalar sig kritiskt.

Anders Nyrén har ett guldkantat pensionsavtal som han kan utlösa i och med att han förra året fyllde sextio år. Det är ett (numera alltmer ovanligt) förmånsbestämt avtal som ger honom rätt att utkvittera 70 procent av lönen fram till 65 år, därefter 60 procent av lönen livet ut. Lever Nyrén till 85 års ålder ger avtalet en pension på över 110 miljoner kronor plus 27 miljoner kronor mellan 60 och 65 år om han tar ut den delen, skriver Svenska Dagbladet (14 mars). Tidningen jämför med SKF:s avgångne VD Tom Johnstone som får cirka 45 miljoner kronor i en premiebestämd pension.

http://www.svd.se/naringsliv/anders-nyren-far-jattepension_4403817.svd

Handelsbankens avgående VD Pär Boman fick formellt sparken av styrelsen, när han lämnade för att ta över som ordförande i banken, enligt en artikel i Dagens Industri. Därmed kunde han behålla sin lön på 11 miljoner kronor om året även som ordförande. Boman blir börsens dyraste ordförande, skriver Dagens Industri (9 mars). Därtill kommer arvoden från styrelseuppdragen om cirka 6,5 miljoner kronor, som dock skall räknas av mot lönen, enligt Handelsbanken. En anonym förvaltare kritiserar arrangementet i tidningen. Skribenten Anders Hägerstrand skriver att frågorna kommer att diskuteras på vårens stämmor. Även SCA-chefen Jan Johansson fick två årslöner, trots att han sades sluta på egen begäran. Styrelsen har både sagt upp VD och uttalat förtroende, det går knappast ihop.

I ett pressmeddelande kommenterade Handelsbankens styrelse Dagens Industris uppgifter (9 mars). Pär Boman är inte uppsagd, utan styrelsen har kommit överens med Boman om två års fortsatt anställning. Styrelsearvoden som Boman uppstår skall inlevereras till banken alternativt avräknas, skriver styrelsen. Han kommer även att avstå arvodet som ordförande i banken.

Dagens Industri fullföljde skrivierna om Bomans avtal med att jämföra med andra generösa ersättningar inom Handelsbankssfären, såväl banken som intressebolag som Skanska och SCA. ”Guldklubben” är rubriken på förstasidesartikeln (10 mars). Anders Oscarsson, ägarstyrningsansvarig på AMF, kommenterade i kritiska ordalag Handelsbankens styrelse. ”Sättet på vilket Pär Bomans anställningskontrakt har hanterats innebär de facto att styrelsen belönar sin framtida chef. Det är stämmans uppgift att fatta beslut om”, säger han (Dagens Industri 10 mars).

<http://www.di.se/di/artiklar/2015/3/10/generosa-avtal-en-lang-shb-tradition/>

Anders Nyrén, avgående ordförande i Handelsbanken, säger att bankens styrelse har valt denna lösning för att kunna utnyttja hans kompetens. ”Att begära att Boman, när han byter roll, ska minska sin ersättning är att begära för mycket av honom. Vi står för denna lösning för vi tycker den är bra”, säger Nyrén. Dessutom finansieras

---

lösningen delvis av arvoden från styrelseuppdrag. Nettolönen till ordföranden är därmed lägre än till nye VD Frank Vang-Jensen, hävdar Nyrén. Krönikören Lotta Engzell Larsson skriver att det skedda visar att lojaliteten mellan personerna i Handelsbankens ledningsgrupp är mycket starkare än lojaliteten till företaget och aktieägarna (Realtid.se 9 mars).

http://www.realtid.se/ArticlePages/201503/09/20150309151207_Realtid501/20150309151207_Realtid501.dbp.asp

Flera ägare i banken har kritiserat uppgörelsen, bland annat Folksam och Fjärde AP-fonden. Alecta, femte största ägare, har dock i ett pressmeddelande försvarat uppgörelsen. Bomans ersättning är rimlig, anser Alectas aktiechef Bo Selling som också sitter i Handelsbankens valberedning. Dagens Industri skriver att Alecta ”åker snålskjuts” i storbolagens valberedningar och drar sig för att stöta sig med huvudägarna. Upplösningen kom den 18 mars då Pär Boman meddelade att han avstår från sin anställning i banken och istället blir en vanlig, arvoderad, ordförande i syfte att säkerställa ett oberoende i sin nya roll (Dagens Industri 19 mars). Därmed kommer han även att tillgodogöra sig de övriga styrelsearvoden som inte längre räknas av mot en anställning. Svenska Dagbladets Jan Almgren kommenterar att det är en ”palatskupp” av Boman med udden riktad mot Anders Nyrén som går ur det hela med än mer sargat förtroende (Svenska Dagbladet 19 mars).

http://www.svd.se/naringsliv/en-palatskupp-av-par-boman_4415939.svd

Övriga VD-ersättningar i Sverige

Ratos var en av börsens sämst presterande aktier 2014, med ett tapp på 15 procent. VD Susanna Campbell fick trots detta ett ersättningspaket på 14,4 miljoner kronor, en ökning med 33 procent. Såväl grundlönen som den rörliga ersättningen liksom pensionsavsättningen ökade (Realtid.se 6 mars).

Nye SKF-chefen Alrik Danielson får en fast lön på 9 miljoner kronor, något lägre än företräddaren Tom Johnstone. Dessutom har han en pensionsålder på 65 år mot 60 för företräddaren.

Ericsson har under de senaste åren (2009-14) betalat ut närmare en miljard kronor i löner och ersättningar till koncernledningen, enligt en genomgång i ETC (13 mars). VD Hans Vestberg uppbar 55 miljoner kronor från 2014, en ökning med 15 miljoner kronor jämfört med året innan. ETC ställer chefslöner i relation till det senaste sparpaketet som omfattar 2 200 anställda i Sverige. Anders Ferbe, ordförande

---

Metall, säger att de höga ersättningarna saknar verklighetsförankring och det är upp till näringslivet att agera och reglera.

Dagens Industri har gjort en genomgång av vilka VD:ar som blivit förmögna på stora aktieinnehav i det egna bolaget. Listan utanför kretsen av huvudägare (exempelvis H&M och Lundbergs) toppas av Nibes VD Gerteric Lindquist som äger aktier för över 1 miljard kronor. Fem av de sju storbolagschefer som har störst exponering mot den egna aktien återfinns i Melker Schörlings ägarsfär, bland annat Nibe, Hexagon och Hexpol.

Astra Zeneca betalade under 2014 ut 575 000 pund, motsvarande 7,4 miljoner kronor, till ordförande Leif Johansson. Det är en höjning med 15 procent som motiveras bland annat av arbetet med att försvara bolaget mot Pfizers bud. VD Pascal Soriot fick 3,5 miljoner pund, motsvarande 45 miljoner kronor, varav 1,9 miljoner pund var en bonusdel, som minskat mot året innan (Svenska Dagbladet 10 mars).

Investors f d VD Claes Dahlbäck har lämnat styrelsen i Goldman Sachs efter 12 år. Därmed tilldelades han 39 000 aktier värda drygt 60 miljoner kronor (Di.se och SvD.se 10 mars)

Husqvarnas VD Kai Wörn får betydligt högre ersättningar än sin företrädare Hans Linnarson. Wörn fick 2014 7,8 miljoner kronor i fast lön samt en bonus på närapå lika mycket, 7,3 miljoner kronor (Di.se 18 mars). Wörn sägs ha förhandlat sig till en fast bonus om maximalt en årslön. Dagens Industri skriver att han vänt Husqvarna, som länge kantats av motgångar.

Bankerna

Dagens Industri publicerade den 7 februari en större genomgång av storbankernas incitamentsprogram. Nordea betalar högsta rörliga ersättningen, konstaterar artikeln. Totalt betalar bankerna ut 6,9 miljarder kronor inklusive vinstandelsprogram. Därav svarar Nordea ensamt för hälften. Journalisten Hans Bolander kommenterar att det är en enkelspårig och farlig taktik att betala ut höga rörliga ersättningar. Det kan leda till kundflykt, menar han.

Nordeas ordförande Björn Wahlroos får sin ersättning höjd med 8 procent till 279 000 euro, cirka 2,6 miljoner kronor, rapporterade Svenska Dagbladet 9 februari. Även övriga styrelseledamöter får en motsvarande höjning enligt kallelsen till bolagsstämman.

Nordeas VD Christian Clausen får ett markant ökat ersättningspaket. Visserligen minskar den fasta lönen något (på grund av valutaeffekter). Men de långsiktiga incitamentprogrammen gör att totalersättningen till VD landar på 2 084 000 euro för 2014 mot 1 663 000 euro 2013 (Realtid.se 12 februari).

Aktieägarna i Nordea fick samtidigt en rekordstor utdelning om 70 procent av vinsten. Enbart ordföranden Björn Wahlroos kan kassera in 22,9 miljoner euro på sina aktier i banken (Dagens Industri 14 februari).

Det stora lönellyftet bland bank VD:arna 2014 tillkom Swedbanks Michael Wolf, vilket uppmärksammats flitigt i medierna med rubriker om ”jättelyft” och ”superhöjning.” Hans lön ökade med fem miljoner kronor till 13 miljoner kronor 2014 (Dagens Industri 21 februari) Swedbanks VD har haft oförändrad lön sedan han tillträdde under finanskrisen 2009. Till detta kommer pensionsavsättningar om 4,55 miljoner kronor.

Swedbanks ordförande Anders Sundström kommenterade med att VD presterat mycket bra under de gångna åren (SR Ekots lördagsintervju 23 februari). Även hans eget styrelsearvode har höjts från 1,35 miljoner kronor till 2,35 miljoner kronor. ”Det är aktieägarna som beslutar. Och jag vill att vi som tjänar mycket ska betala mer i skatt”, kommenterade Sundström i radio.

De fyra storbankernas VD:ar tjänade sammanlagt över 40 miljoner kronor (Dn.se 23 februari).

<http://www.dn.se/ekonomi/jattelyft-for-swedbanks-vd/>

Ersättningar till övriga ledande befattningshavare

Svenska Dagbladet har publicerat en sammanställning av vad fackliga ledare tjänar (23 februari). SACO-basen Göran Arrius toppar listan med en månadsinkomst på 140 000 kronor inklusive styrelsearvoden från bland annat Första AP-fonden och Folksam. LO-ordföranden Thorwaldsson tjänar 96 000 kronor motsvarande 3,5 gånger en industriarbetare, enligt LO:s lönepolicy. Även TCO:s och Unionens ledare kommer något före Thorwaldsson i lön. Elektrikerförbundets ordförande Göran Wallin vägrar dock uppge vad han tjänar.

http://www.svd.se/naringsliv/de-ar-sveriges-bast-betalda-fackpampar_4350513.svd

---

Uppgifterna är för det mesta inte offentliga, utan tidningen har begärt fram dem av förbunden. Tidningen skriver att facktopparna ”mörkar” sina löner. Endast LO centralt och två förbund redovisar lönerna i verksamhetsberättelserna (Svenska Dagbladet 24 februari).

http://www.svd.se/naringsliv/facktoppar-morkar-sina-loner_4356849.svd

En motsvarande genomgång av ersättningarna i arbetsgivarorganisationerna publicerades av Svenska Dagbladet den 9 mars. Svenskt Näringslivs VD Carola Lemne toppade den listan med en månadslön på 490 000 kronor. Lönerna skiljer sig kraftigt åt mellan arbetsgivarorganisationerna. Åke Svensson på Teknikföretagen och Jonas Nilsson på Almega har exempelvis mindre än hälften av Lemne. På den statliga sidan har Ulf Bengtsson på Arbetsgivarverket 106 000 kronor per månad. Svenskt Näringslivs VD Carola Lemne menade i en TT-intervju den 25 januari att utrymmet för löneökningar är väldigt litet, då inflationen inte når 2 procent och produktivitetsökningarna är låga. LO:s avtalssekreterare Torbjörn Johansson replikerade i Dagens Arena 26 januari att Svenska Dagbladet borde städa upp utanför den egna dörren. Man ger sig aldrig på de egna direktörerna som driver upp lönerna och beviljar varandra osedvanligt höga löneökningar hela tiden, sade han

http://www.svd.se/naringsliv/har-ar-arbetsgivarnas-lonetopp_4389401.svd

Rapporter och debatt

Professor Lars Oxelheim, ledamot av Ersättningsakademien, publicerade en debattartikel i Dagens Industri den 28 januari där han argumenterade mot en rad EU-regleringar. Bland annat ansåg han att politikerna, på EU-nivå, gör bäst i att lämna ersättningsfrågorna till ägarna. Han argumenterade mot försöken att införa tak för VD-ersättningar i förhållande till vad de lägst betalda anställda i företagen tjänar.

<http://www.di.se/artiklar/2015/1/26/debatt-eu-forslagen-slar-mot-aganderatten/>

LO presenterade den 18 mars sin årliga rapport om maktelitens ersättningar. Rapporten menar att de verkställande direktörerna i de 50 största bolagen i Sverige tjänar i snitt 50 gånger mer än en industriarbetare. Lönegapet har dock minskat något sedan 2007. Den så kallade demokratiska och byråkratiska elitens löner var 4-7 gånger högre än arbetarens. LO:s ordförande Karl-Petter Thorvaldsson säger att syftet är att påverka utvecklingen och få eliten att hålla tillbaka sina anspråk. En särskild studie presenteras avseende bankchefernas löner. Nordeas Christian Clausen toppar listan med ett totalt ersättningspaket runt 32 miljoner kronor. ”Ingen

---

människa på jorden kan arbeta så de är värda en årlön på 25 miljoner kr, kommenterar Thorvaldsson (Dn.se 18 mars).

<http://www.dn.se/ekonomi/direktors-inkomst-50-ganger-hogre-an-industriarbetares/>

Men den metodik som LO använt kritiseras från flera håll, skriver SVT på nätet. Malin Sahlén, Timbro, säger att LO handplockat VD:ar från de 50 största bolagen, vilket gör jämförelsen extrem. Lönekonsulten Andreas Lauritzen, ledamot av Ersättningsakademien, säger att det varit mer rättvist att jämföra med medianen för en VD om cirka 80 000 kronor i månaden. Lauritzen påpekar att metodiken kan slå tillbaka mot LO då dess egen ordförande har en lön som är högre än snittlönen för en VD i Sverige. Svenska Dagbladet skriver i en ledarkommentar att problemet i Sverige är den sammanpressade lönestrukturen och att det är för få utanför en liten elit som kan nå toppen. Sahlén säger att det också är tveksamt att räkna in kapitalinkomster i företagsledningens inkomster. Andreas Lauritzen jämför med fotbollsspelare som Zlatan Ibrahimovich som tjänar ofantligt mycket mer än en allsvensk spelare (Dagens Samhälle 18 mars). LO försvarar sin metodik med att de har haft samma urval sedan 1950 och att det är makteliten som är intressant att undersöka, inte ”vanliga” VD:ar.

<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/flera-kritiska-roster-mot-lo-s-rapport>

<http://www.dagenssamhalle.se/debatt/tvivelaktiga-siffror-i-lo-rapport-om-makteliten-14413>

Internationellt

Storbritannien

Sir Martin Sorrell, chef för reklamjätten WPP, har kritiserat både partierna Tories och Labour i den pågående valkampanjen. Han skulle dock förlora mest personligen på en Labourseger då han är förgrundsfigur för den ”high pay culture” som Labour motsätter sig, skriver Financial Times (9 mars).

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/50332d42-c64c-11e4-9bf4-00144feab7de.html?siteedition=intl#axzz3V6q3nhow>

Sorrell är den företagsledare som har högst ersättning i Storbritannien. Detaljerna publiceras i årsredovisningen i april, men paketet summerar till cirka 40 miljoner pund, skriver Financial Times (16 mars). Sorrells ersättningar har tidigare varit

---

föremål för kontroverser på bolagsstämorna. En kontroversiell aktietilldelning väntas enbart den ge Sorrell motsvarande 36 miljoner pund, därtill kommer grundlön och kortsiktig bonus (Guardian 16 mars). Aktietilldelningen följer av ökningen av WPP:s börsvärde under en femårsperiod.

<http://www.theguardian.com/business/blog/2015/mar/16/wpp-still-leaping-over-pay-norms>

<http://www.theguardian.com/business/2015/mar/16/wpps-martin-sorrell-gets-36m-payout-for-2014-under-contentious-share-plan>

Nummer två på listan är oljejätten Royal Dutch Shells VD Ben van Beurden. Han mottog 24 miljoner euro. Den direkta lönen utgjorde 5,6 miljoner euro och återstoden förklaras av bonus, pensionsavsättningar samt en kostnad för skatt i samband med hans flytt till Storbritannien för att bli VD (Financial Times 12 mars).

Utmanande höga ersättningar är ett hot mot allmänhetens tilltro till affärslivet, enligt en opinionsundersökning beställd av High Pay Centre (Guardian 2 mars).

<http://www.theguardian.com/business/2015/mar/02/public-anger-over-pay-is-serious-threat-to-uk-business-iod-survey-finds>

Chefen för läkemedelsjätten GlaxoSmithKline, Andrew Witty, fick vidkännas en kraftigt minskad bonus för 2014 på grund av minskade intäkter och en mutskandal i Kina (Wall Street Journal 26 februari).

Även chefen för banken Standard Chartered fick vidkännas minskad ersättning 2014 till följd av en lägre bonus, kopplad till bankens prestationer (Guardian 16 mars).

Alltför ojämlika och överdrivna löner är inte bra för affärerna och måste tas på allvar, hävdade chefen för brittiska arbetsgivarorganisationen CBI, John Cridland, i Davos (Observer 24 januari). Affärslivet måste inse att det har ett ansvar för lägre avlönade att tjäna mer, menade Cridland.

<http://www.theguardian.com/business/2015/jan/24/excessive-pay-bad-business-cbi-john-cridland-davos>

Enligt en Oxfam-rapport har 1 procent av de rikaste kontroll över större tillgångar än de övriga 99 procenten tillsammans. Attacker på ojämlikheten kan förbättra affärerna, lågavlönade måste också kunna vara aktiva konsumenter, sade Cridland. WPP:s VD

Martin Sorrell sade i anslutning till detta i Davos att det inte finns något bevis för att ökad jämlikhet faktiskt leder till större välstånd (Guardian 23 januari).

Fondbolagen och förvaltarna har kommit i fokus sedan det visat sig att deras ersättningar ofta överstiger bankchefernas. En skandal inom försäkringsjätten Aviva har lett till böter från brittiska Finansinspektionen (FCA) då handlare manipulerat affärer för att öka sina inkomster. Förvaltare bör avslöja sina ersättningar för kunderna, hävdar lobbygruppen Institute of Directors (Financial Times 6 mars).

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/34cda134-c374-11e4-8fa9-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

Astra Zenecas VD Pascal Soriot fick 5 procent ökad ersättning 2014. Styrelsen sade att Soriot nått eller överträffat de flesta av sina mål. Därtill kom arbetet med att avvisa Pzifers bud. Förra året avstod 40 procent av rösterna på stämman att backa upp styrelsens ersättningsrapport på bolagsstämman (Guardian 10 mars).

Den brittiske industriministern Vincent Cable planerar nya initiativ för att begränsa ersättningsökningarna för VD:ar. Cable väntas be ersättningskommittéerna för de största FTSE 100-bolagen att sätta tak för ökningarna till VD. Detta ingår i en översyn av ”say on pay”-reglerna. Lobbygruppen High Pay Centre vill att reglerna skall stramas upp inklusive publicering av lönegapet mellan VD och övriga anställda (Forbes 10 mars).

Brittiska banker

Brittiska medier skriver mycket om den bonus-säsong som inletts i den finansiella sektorn. Guardian konstaterar att detta år är frågan extra känslig, rentav giftig, då det är valår.

De brittiska bankcheferna visar nu mindre återhållsamhet med bonusar. Bara en av bankcheferna, Ross McEwan på RBS, har avstått från rörlig ersättning för 2014, skriver Financial Times (2 mars). Det är den extra utbetalning som brittiska banker infört för att komma runt EU:s bonustak om max två årslöner som McEwan avstår från, för andra året i följd (Financial Times 25 februari).

Andra nyckelpersoner i förlustdrabbade och statsägda RBS erhåller dock rörlig ersättning för 2014, totalt över 400 miljoner pund (Guardian 26 februari). Totalt 128 personer i banken får vardera mer än 1 miljon euro (Guardian 6 mars). Bankens totala förluster uppgår till mer än 50 miljarder pund sedan 2008. Finanschefen för banken fick högre ersättning än VD 2014 (Financial Times 6 mars).

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/8f06872c-c0c4-11e4-876d-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

Banken Lloyds betalar sin VD António Horta-Osório mer än 11 miljoner pund i ersättningar för 2014. Även Lloyds räddades av de brittiska skattebetalarna under finanskrisen. Bonusutbetalningarna har lett till en omfattande kritik men bankstyrelsen försvarar sig med att ledningen gjort ett strålande jobb (Guardian 27 februari).

Barclays VD Antony Jenkins erhåller 5,5 miljoner pund i ersättning, varav 1 miljon pund är bonus (Affärsvärlden 3 mars). Det är första bonusen till Jenkins sedan han tillträdde 2012. Jenkins hävdar att banken nu är i bättre skick än vid någon tidpunkt efter finanskrisen (Financial Times 3 mars). Dock avsätter banken 1,25 miljarder pund för eventuella böter för skandalen kring riggade valutakurser (Guardian 3 mars).

HSBC har motsatt sig krav på att minska rörlig ersättning på grund av den pågående utredningen kring skatteaffärer i Schweiz, då banken hävdar att detta rör händelser 2005-07 innan nuvarande ledning tillträdde. Bankens VD Stuart Gulliver fick rörlig ersättning för 2014 och totala ersättningar på 7,6 miljoner pund. Gulliver säger ironiskt att bankirer idag måste vara "heligare än biskopar". Gulliver är själv en av dem som haft pengar på bankens omstridda Schweiz-konton (Svenska Dagbladet 23 februari). Bonusen för 2014 minskade dock 38 procent, främst på grund av en lägre än förväntat årsvinst (Bloomberg 23 februari).

Medierna har skrivit mycket om HSBC och dess påstådda medhjälp till skatteflykt. De totala bonusarna utbetalda i banksektorn sedan krisen 2007 uppgår till mer än 100 miljarder pund, enligt en kampanjorganisation (Guardian 23 februari). Detta motsvarar 1 500 pund för varje brittisk medborgare, men har bara gått till ett fåtal personer. Ett fåtal bankirer tjänar mer per år än de flesta under en livstid, hävdar Robin Hood-kampanjen.

Labour har framfört att bonusar skall kunna krävas tillbaka under så mycket som 10 år, om det framkommit att en bankanställd överträtt sina befogenheter. Dagens regler stipulerar sju år. Labour har också krävt att bankerna offentliggör hur många anställda som får ersättningar över en miljon pund per år (Guardian 13 februari).

<http://www.theguardian.com/business/2015/feb/13/labour-bankers-bonus-clawback-10-years-ed-balls>

Financial Times har listat ersättningar för VD:arna för 14 stora pensionsfonder i världen. Listan toppas av pensionsfonden OTPP (Ontario Teachers Pension Plan) vars VD fick 7 miljoner dollar. Två svenska fond-VD:ar finns på listan, Eva Halvarsson och Kerstin Hessius på Andra- respektive Tredje AP-fonden, bägge i den nedre halvan av listan (Financial Times 8 februari).

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/d190dd26-b2a1-11e4-a058-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

Deborah Hargreaves, High Pay Centre, menar att detta visar att förvaltarna själva är en del av den osunt höga ersättningskulturen (Financial Times 15 februari).

Fondförvaltare är på god väg att tjäna mer än investmentbankirer, enligt en annan studie refererad i Financial Times (16 februari) vilken examinerar trender inom ersättningar i banksektorn. Financial Times kommenterar med att bankirer fått se bonusar attackeras och minska medan förvaltare ridit på vågen av svällande förvaltningsmandat.

Norge

Statoil har fått en ny VD efter avgående Helge Lund som gick till brittiska BG Group. Ersättningen blir 7,7 miljoner norska kronor, varav 5,7 miljoner kronor är pensionsavsättningar. Till detta kommer rörlig ersättning. Tidigare VD hade totalt 13,3 miljoner kronor 2013. (Affärsvärlden 4 februari).

En debatt om de höga lönerna i oljebranschen förs i Dagens Näringsliv. En ekonomiprofessor vid Norges Handelshögskola vänder sig mot att branschen betalar så bra, trots att oljepriset kollapsat. Exempel är African Petroleum som går med stora förluster men betalar sin VD 22 miljoner kronor – mer än Statoil (12 mars)

<http://www.dn.no/nyheter/energi/2015/03/12/1821/Finans/ut-mot-bonus-til-drlige-sjefer>

Tyskland

Nya regler stipulerar att tyska bolag offentliggör VD-ersättningar och dess beståndsdelar. Daimler-chefen Dieter Zetsche uppbar 14,4 miljoner euro inklusive rörlig ersättning, näst högst bland tyska chefer. Daimler har satt ett tak för hur hög ersättning Zetsche kan få. Den nya rapporteringen är betydligt mer detaljerad än tidigare, skriver Financial Times (17 februari). Högst betalde VD i Tyskland 2014 var Martin Winterkorn, Volkswagen, med 16 miljoner euro (Spiegel-DPA 12 mars).

Frankrike

En mediedebatt och politisk debatt pågår kring läkemedelsbolaget Sanofi, som givit sin nye VD Olivier Brandicourt en så kallad välkomstbonus, eller ”golden hello” värd ca 4,5 miljoner dollar, i tillägg till en lön på ett motsvarande belopp. Bolaget hävdar att bonusen är en kompensation för förmåner som Brandicourt haft hos sin tidigare arbetsgivare Bayer. Före detta presidentkandidaten Segolene Royal, idag minister, säger att bolagen måste visa självdisciplin. Läkemedel bekostas av offentliga medel så det är i praktiken alla fransmän som betalar denna ”golden handshake”. Läkemedelsbolag lever av den offentliga vården och skall visa återhållsamhet, är budskapet (Wall Street Journal 24 januari, Atlántico 23 februari och Reuters 20 februari).

Spanien

En ny uppförandekod är under utarbetande av en nationell kommission. Enligt El País kommer den nya koden inkludera en klausul som stipulerar att utbetalda bonusar kan återkrävas under vissa omständigheter. Koden skall motverka onödigt risktagande och premiera uthållighet (El País 12 februari).

VD för energijätten Iberdrola, Ignacio Galán, uppbar för 2014 en ersättning på 9,1 miljoner euro, en ökning med 23 procent. Grundlönen var 6,1 miljoner euro till vilken kom en rörlig del utbetald i aktier (El País 20 februari). De spanska storbankernas chefer har höga ersättningar. VD för Santander, Ana Botin, fick för 2014 8,8 miljoner euro i grundlön, rörlig del och pensionsavsättningar. VD för banken BBVA, Fransisco Gonzalez, fick ut 5,6 miljoner euro i lön och aktier, dock inga pensionsavsättningar då Gonzalez redan uppnått pensionsåldern och tagit ut sin ackumulerade pension.

El País (1 mars) skriver om ett miljonregn över de spanska VD:arna. Cheferna för de cirka 30 börsbolagen i Ibex 35-index fick sammanlagda ersättningar om 285 miljoner euro 2014, upp med 22,7 procent från året innan. Ett tecken på att finanskrisen nu är överstånden, enligt tidningen.

EU

EU:s övervakningsorgan för bankerna (EBA) vill utsträcka det beslutade bonustaket om max två årslöner till att gälla inte bara banker utan alla bolag som lyder under direktivet för kapitaltäckning. Därmed skulle en rad fondbolag också inkluderas, medan vissa undgår bonustaket (Wall Street Journal 4 mars och Financial Times 8 mars). Enbart i Storbritannien kan ett tusental förvaltningsbolag komma att omfattas.

EU:s bonusregler innebär att EU kan komma att dra Storbritannien inför domstol om man inte följer reglerna. En ny reviderad upplaga av reglerna har tagits fram av EU:s övervakningsmyndighet för bankerna (Reuters 4 mars).

<http://www.reuters.com/article/2015/03/04/eu-banks-bonuses-idUSL5N0W62LP20150304>

Europeiska Centralbanken, ECB, har även uttalat att den ser över bankernas löner och att löneutbetalningarna skall vara i samklang med kapitalkraven. Chefen för en stor italiensk bank har tvingats sänka sin ersättning för att tillmötesgå EUs krav. Även utdelningarna ses över och bankerna som inte har tillräckligt kapital bör inte betala utdelningar (Financial Times 29 januari).

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/ebd13000-a7bb-11e4-8e78-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

Asien

Kina har reducerat VD-ersättningarna i de stora statliga bankerna, skriver Bloomberg Business Week (6 mars). De fem största bankerna har satt ett tak på motsvarande 95 800 dollar per år, motsvarande vad en ny BMW kostar. Inkomstfördelningar har blivit ett viktigt ämne i Kina och regeringen har upprepade gånger sagt att man har ögonen på frågan och att den har väckt folklig upprördhet.

Företagsledare i Singapore uppbar de högsta ersättningarna i Asien 2014, med 586 000 dollar per år mot 445 000 dollar i Hong-Kong, enligt konsultfirman Towers Watson (Financial Times 12 mars).

<http://blogs.ft.com/the-world/2015/03/executive-pay-singapore-vs-hong-kong/>

USA

Stora kapitalförvaltare som BlackRock, TIAA-CREF och TCW har i allmänhet röstat för kompensationsprogram till företagsledningarna i de fall frågan varit uppe till så kallad "say on pay"-omröstning på stämmorna. BlackRock har backat upp de föreslagna ersättningarna i 95 procent av de undersökta företagen (100 stycken), enligt en studie refererad i Wall Street Journal (12 februari).

<http://www.wsj.com/articles/study-finds-trends-in-votes-about-say-on-pay-1423717262>

Fonder administrerade av Capital Group och Charles Schwab tenderar vara mindre positiva till ersättningsprogrammen och röstar oftare emot dem. I genomsnitt är 80 procent av förvaltarna positiva till ledningarnas program vid de (icke-bindande) omröstningarna.

Amerikanska VD:ar betalas i genomsnitt 3 gånger mer än finanscheferna i samma företag, enligt konsultfirman Steven Hall & Partners. Undersökningen baseras på företagen i S&P 500-index. Medianlönen för VD var 10 miljoner dollar och för CFO 3 miljoner dollar (CFO Journal 23 februari).

Den så kallade Dodd Frank-lagen från 2010 stipulerar att lönegapet mellan en VD och vanlig anställd skall offentliggöras, men den amerikanska finansinspektionen SEC har ännu inte utformat detaljerna för detta. Amerikanska medier fortsätter dock att rapportera om detta gap. I detaljhandelsjätten Wal-Mart har minimilönen höjts till 9 dollar. En anställd på denna nivå måste arbeta 2,8 miljoner timmar eller 1 360 år för att komma upp i den lön som VD Doug McMillon uppbär, 25 miljoner dollar (Fortune 19 februari). McMillons grundlön är 950 000 dollar men han fick även en aktietilldelning motsvarande 23 miljoner dollar för sitt första år på posten.

Enligt New York Times bromsar det amerikanska näringslivet införandet av de nya Dodd Frank-reglerna om lönegapet. Det är förenat med tekniska och ekonomiska svårigheter, enligt artikeln. Amerikanska LO (AFL-CIO) säger dock att när siffrorna blir offentliga kommer de att tvinga företagen att sänka VD-ersättningarna (New York Times 26 januari).

<http://dealbook.nytimes.com/2015/01/26/tricky-ratio-of-chief-executives-pay-to-workers/>

Bland de färskna noteringarna för VD-ersättningar under det gångna året märks Apples VD Tim Cook som uppbar modesta 9 miljoner dollar för 2014. Apples nyttillträdda chef för konsumentvaror, Angela Ahrendts, uppbar betydligt mer än VD Tim Cook – 73 miljoner dollar till följd av en ”sign on gift” bestående av aktier värda 70 miljoner dollar ovanpå lönen på 1 miljoner dollar och en bonus på lika mycket. Tim Cook kan dock se fram emot en aktietilldelning värd minst 500 miljoner dollar om han fortsätter att arbeta som VD och når de uppsatta målen. Aktietilldelningen är kopplad till nivån på Apples aktier och faller ut successivt. ”Apple anser att långsiktiga aktietilldelningar är det effektivaste sättet att rekrytera och behålla talangfulla ledare och sätta ledningens intressen i linje med aktieägarnas”, skriver bolaget i sin årsrapport rapporterar Financial Times (22 januari).

Disneys VD Robert Iger kammade hem 46 miljoner dollar, mot 34 miljoner året innan. Hans ersättning är helt kopplad till Disneys finansiella resultat som sköt i höjden förra året. Grundlönen är dock bara 2,5 miljoner dollar till vilken kom bonus och långsiktiga aktieprogram värda över 30 miljoner dollar.

Kaffekedjan Starbucks VD Howard Schultz fick ut 21,5 miljoner dollar 2014 mot 17,2 året innan. Grundlönen var 1,5 miljoner dollar och återstoden optioner, aktier och andra ersättningar.

Industrikonglomeratet General Electric betalade sin VD Jeff Immelt 18,9 miljoner dollar i total ersättning. Grundlönen var 3,75 miljoner dollar. Till följd av ett gott resultat ökades hans kontantbonus med 8 procent (Wall Street Journal 10 mars).

Betydligt högre belopp tjänar cheferna för de stora private equity-firmorna. Chefen för Blackstone, Steve Schwarzman, fick 690 miljoner dollar i ersättningar under 2014. Han räknas som den rikaste personen i branschen med en förmögenhet på 12 miljarder dollar (Reuters 2 mars). Större delen av beloppet var i form av utdelningar på aktier i Blackstone. President Obama har uttalat att han vill beskatta den så kallade carried interest som lön snarare än kapitalvinst.

Oracle har varit en följetong i amerikanska medier på grund av protesterna mot den ersättning som VD och storägaren Larry Ellison uppbar. Under 2014 minskade hans ersättning till 67 miljoner dollar (78). Flera investerare anser dock att detta inte är tillräckligt. Ett par institutionella aktieägare från Storbritannien och Nederländerna har skrivit till Oracle och amerikanska SEC med klagomål över bolagets bristande kommunikation och corporate governance kring ersättningarna (Financial Times 25 jan). Det anses att Oracle missbrukar utfärdandet av aktieoptioner, enligt artikeln.

SCA-affären har satt svenska bolags användning av egna affärsflyg i belysning. Amerikanska bolag använder sig av "corporate jet" i stor utsträckning, rapporterar Fortune (27 januari). Av 95 stora bolag i Fortune 100-index har 65 VD:ar tillgång eller rättighet till privata jetflyg. Genomsnittskostnaden var 140 000 dollar för bolagen. De mest frekventa resenärerna var cheferna för Bank of America, Boeing, GE, Disney och ConocoPhillips. Bank of America uppskattade kostnaden för VD:s flygresor till 448 000 dollar.

USA-bankerna

Citigroup har minskat ersättningen till VD Michael Corbat med cirka 10 procent till 13 miljoner dollar under 2014, ett år då bankens vinst nära nog halverades.

Citigroup drar sig ur konsumentbanking i flera länder till följd av ett omstruktureringsprogram. Även Bank of Americas VD Brian Moynihan fick en ersättningsänkning under 2014 med 7 procent. JP Morgans VD Jamie Dimon fick däremot oförändrad ersättning om 20 miljoner dollar 2014, däribland en kontant bonus om 7 miljoner dollar för första gången på tre år (Reuters 20 feb).

VD för finansfirman Jefferies Group avstod däremot frivilligt från en bonus om 2,2 miljoner dollar för 2014. Enligt Fortune (6 februari) hade han ändå inte gjort sig förtjänt av den då firman drabbades av en rad bakslag under 2014, bland annat misstänkt drogmissbruk. Det märkliga är att han ändå ansågs värd en bonus, skriver Fortune.

Chefen för Morgan Stanley, James Gorman, har en grundlön på 1,5 miljoner dollar. Därtill kom aktieprogram värda 4,5 miljoner dollar under 2014. Wall Street-firmorna tenderar nu att betala sina VD:ar mer i cash och mindre i aktier, skriver Wall Street Journal (23 januari). Goldman Sachs betalade sin VD Lloyd Blankfein över 24 miljoner dollar 2014, därav en kontant bonus på drygt 7 miljoner dollar.

Amerikanska myndigheter arbetar med att förändra reglerna för bonusbetalningar så att utbetalda bonusar kan återkrävas om senare förluster uppstår samt att beloppen kan hållas inne längre, allt i enlighet med förarbeten till Dodd Frank-lagen från 2010, rapporterar Wall Street Journal (16 februari). Syftet är att minska risktagandet i sektorn. Det rör sig om ett brett spektrum av finansiella företag, men detaljerna är ännu inte spikade, enligt den omfattande artikeln.

Undersökningar, studier och rapporter

Forbes har publicerat sin årliga miljardärs-lista. Den toppas återigen av Bill Gates, som haft den platsen 16 av 21 år. Hans förmögenhet uppskattas till 79 miljarder dollar. De främsta namnen på listan är alla företagsägare/grundare. Bäst placerade svensk är Stefan Persson, H&M, på plats 26 med en uppskattat förmögenhet om 25 miljarder dollar.

Europeiska företagsledare i medelstora bolag ökade medianinkomsten med måttfulla 1,4 procent 2014, enligt en studie av 360 europeiska bolag av Hay Group (Financial Times 8 februari). Året innan steg ersättningarna för denna grupp med 2,5 procent. Medianlönen i dessa företag var knappt 3 miljoner euro, cirka 28 miljoner kronor. Schweiziska företagsledare tjänade bäst, enligt denna studie. Enligt Carl Sjöström, Hay Group, har EU:s bonustak inom banksektorn haft en återhållande effekt på bonusar även inom andra sektorer. Styrelser och ersättningskommittéer är också betydligt mer uppmärksamma på frågornas betydelse idag och gör mer omfattande överväganden, säger han.

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/4b4b0438-ade4-11e4-8188-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

En rapport från Harvardprofessorn Larry Summers och skuggfinansministern i Storbritannien Ed Balls pekar på ett antal trender i dagens ekonomi som kan vara skadliga för tillväxten. Löneandelen i ekonomin minskar, löneökningarna släpar efter produktivitetstillväxten. Inkomsterna växer endast långsamt för 90 procent av löntagarna. Rapporten pekar på försvagade fackföreningar och maximerade aktieägarvärden som en orsak. (Guardian 25 januari).

<http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jan/25/davos-and-myths-of-executive-pay>

High Pay Centre säger i en rapport att cheferna för FTSE 100-bolagen tjänar mer än 400 gånger den genomsnittlige anställde. De tio högst betalda cheferna tjänar sammanlagt över en miljard kronor, 120 miljoner pund. Sedan finanskrisen 2008 har direktörslönerna ökat markant, medan vanliga löner varit statiska, hävdar rapporten (Financial Times 6 mars). ”Det största hotet mot förtroendet för business är de höga och utmanande lönerna”, säger en talesman för High Pay Centre. Listan över de bäst betalda toppas av Martin Sorrell, WPP.

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/7a8ecb64-c359-11e4-8fa9-00144feab7de.html#axzz3V6q3nhow>

En studie från AFL-CIO visar att löneklyftan mellan CEO (VD) och de vanliga anställda är över 350:1 i USA men betydligt lägre, ca 1:80 i Storbritannien. Sverige ligger något högre, närmare 1: 90, enligt tabellen publicerad i Financial Times den 6 mars.

<http://blogs.ft.com/ftdata/2015/03/06/uk-chief-executive-pay-explained-in-charts/>

En artikel i Harvard Business Review (1 december) hävdar att fokus på ersättningsfrågorna blivit alltför stort. I en nyutkommen årsredovisning ägnas exempelvis 41 av 244 sidor åt kompensationsfrågorna. Styrelserna har fastnat i att se till enbart de finansiella resultaten och aktieägarvärden till förfång för andra intressenter. Artikeln förordar ett mer omfattande mätsystem av företagets prestationer samt längre tidsperioder.

<https://hbr.org/2014/12/how-boards-can-rein-in-ceo-pay>

Löneskillnaderna har vuxit i västvärlden. De bäst betalda arbetarna i USA har mer än fördubblat sina löner sedan 1980 i reala termer medan lägre avlönade förlorat. En möjlig förklaring till detta är de växande företagen, enligt en studie refererad i Economist (14 mars). Sverige tas upp som ett exempel, där har företagen inte vuxit i samma takt som i USA och lönerna inte dragits isär på samma sätt heller. Stora företag tenderar att ha högre produktivitet än mindre, och kan betala mer till de mest kvalificerade anställda och hålla nere lönerna för de mindre kvalificerade.
